

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 1. aprila 2008^{*}

V združenih zadevah C-14/06 in C-295/06,

katerih predmet sta ničnostni tožbi na podlagi člena 230 ES, vloženi 11. januarja 2006 (C-14/06) in 9. januarja 2006 (C-295/06, prvotno vpisana v vpisnik Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti pod številko T-5/06), v postopku

Evropski parlament, ki ga zastopajo K. Bradley, A. Neergaard in I. Klavina, zastopniki, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka v zadevi C-14/06,

Kraljevina Danska, ki jo zastopajo J. Molde, B. Weis Fogh in J. Bering Liisberg, zastopniki,

tožeča stranka v zadevi C-295/06,

^{*} Jezika postopka: angleščina in danščina.

ob intervenciji

Kraljevine Danske (zadeva C-14/06), ki jo zastopajo J. Molde, B. Weis Fogh in J. Bering Liisberg, zastopniki,

Portugalske republike, ki jo zastopata L. Fernandes in M. J. Lois, zastopnika,

Republike Finske, ki jo zastopa A. Guimaraes-Purokoski, zastopnica, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

Kraljevine Švedske, ki jo zastopa A. Kruse, zastopnik,

Kraljevine Norveške, ki jo zastopajo I. Djupvik, K. Waage in K. B. Moen, zastopniki, skupaj z E. Holmedalom, odvetnikom,

intervenientke,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopajo X. Lewis, M. Konstantinidis in H. Støvlbæk, zastopniki, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka,

ob intervenciji

Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska, ki ga zastopata V. Jackson, zastopnica, skupaj z J. Mauricijem, barrister,

intervenientka,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, C. W. A. Timmermans, A. Rosas (poročevalec), K. Lenaerts in L. Bay Larsen, predsedniki senatov, K. Schieman, J. Makarczyk, P. Kūris, E. Juhász, E. Levits in A. Ó Caoimh, sodniki, P. Lindh, sodnica, in J.-C. Bonichot, sodnik,

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodni tajnik: H. von Holstein, namestnik sodnega tajnika,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 4. decembra 2007,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Evropski parlament s tožbo, vpisano pod številko C-14/06, predlaga razglasitev ničnosti Odločbe Komisije 2005/717/ES z dne 13. oktobra 2005 o spremembi Priloge k Direktivi 2002/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi zaradi prilagoditve tehničnemu napredku (UL L 271, str. 48, v nadaljevanju: izpodbijana odločba).
- ² Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 10. julija 2006 Kraljevini Danski, Portugalski republiki, Republiki Finski, Kraljevini Švedski in Kraljevini Norveški dovolil intervencijo v podporo predlogom Parlamenta, medtem ko je Združenemu kraljestvu Velika Britanija in Severna Irska dovolil intervencijo v podporo predlogom Komisije Evropskih skupnosti.
- ³ Kraljevina Danska je s tožbo, vloženo 9. januarja 2006 pri sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje, vpisano pod številko T-5/06, prav tako predlagala razglasitev ničnosti

izpodbijane odločbe. S sklepom z dne 27. junija 2006 je Sodišče prve stopnje na podlagi člena 54, četrti odstavek, Statuta Sodišča in člena 80 Poslovnika Sodišča prve stopnje zadevo odstopilo Sodišču, da odloči o predlogu za razglasitev ničnosti. Zadeva je bila vpisana v vpisnik Sodišča pod številko C-295/06.

- 4 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 13. septembra 2006 Portugalski republiki, Republiki Finski, Kraljevini Švedski in Kraljevini Norveški dovolil intervencijo v podporo predlogom Kraljevine Danske, medtem ko je Združenemu kraljestvu Velika Britanija in Severna Irska dovolil intervencijo v podporo predlogom Komisije.
- 5 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 16. novembra 2006 združil zadevi C-14/06 in C-295/06 za pisni postopek, kolikor ta še ni bil končan, za ustni postopek in sodbo.

Pravni okvir

- 6 Peta, šesta in enajsta uvodna izjava Direktive 2002/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. januarja 2003 o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi (UL L 37, str. 19) določajo:

„(5) Razpoložljivi podatki kažejo, da so pri ravnanju z odpadki glede zmanjšanja težav, povezanih z zadevnimi težkimi kovinami in zadevnimi zaviralci gorenja, potrebni ukrepi o zbiranju, ravnanju, recikliranju in odstranjevanju odpadne

električne in elektronske opreme (OEE0), ki so določeni v Direktivi 2002/96/ES z dne 27. januarja 2003 Evropskega parlamenta in Sveta o odpadni električni in elektronski opremi [UL L 37, str. 24]. Kljub tem ukrepom bo še vedno mogoče najti občutno količino OEE0 pri sedanjih načinih odstranjevanja. Tudi če bi OEE0 zbirali ločeno in oddali v reciklažo, bi njihova vsebina živega srebra, kadmija, svinca, šestvalentnega kroma, polibromiranih bifenilov (PBB) in polibromiranih difeniletrov (PBDE) verjetno predstavljala tveganja za zdravje ali okolje.

- (6) Ob upoštevanju tehnične in gospodarske izvedljivosti je najučinkovitejši način za občutno zmanjšanje tveganja za zdravje in okolje zaradi teh snovi, da bi lahko dosegli izbrano raven varstva v Skupnosti, nadomestitev teh snovi v električni in elektronski opremi z varnimi ali varnejšimi materiali. Omejevanje uporabe teh nevarnih snovi bo verjetno povečalo možnosti in gospodarsko donosnost recikliranja OEE0 in zmanjšalo negativni vpliv na zdravje delavcev v reciklažnih obratih.

[...]

- (11) Izjeme od zahteve za nadomestitev so dovoljene, če nadomestitev ni mogoča iz znanstvenega in tehničnega stališča ali če bi verjetno negativni vplivi na okolje ali zdravje, ki bi jih povzročila nadomestitev, prevladali nad prednostmi, ki bi jih imela nadomestitev za človeka in okolje. Nadomestitev nevarnih snovi v električni in elektronski opremi se izvede tako, da bo združljiva z zdravjem in varnostjo uporabnikov električne in elektronske opreme (EEO).“

7 Člen 4 Direktive 2002/95 z naslovom „Preprečitev“ v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Države članice zagotovijo, da od 1. julija 2006 nova električna in elektronska oprema, ki bo dana v promet, ne bo vsebovala svinca, živega srebra, kadmija, šestvalentnega kroma, [PBB] ali [PBDE]. Nacionalni ukrepi, ki omejujejo ali prepovedujejo uporabo teh snovi v električni in elektronski opremi, in so bili sprejeti skladno z zakonodajo Skupnosti pred sprejetjem te direktive, se lahko obdržijo do 1. julija 2006.

2. Odstavek 1 ne velja za uporabe, navedene v Prilogi.“

8 Člen 5 te direktive z naslovom „Prilagoditev znanstvenemu in tehničnemu napredku“ v odstavku 1 določa:

„1. Katere koli spremembe, potrebne za prilagoditev Priloge znanstvenemu in tehničnemu napredku za naslednje namene, se sprejmejo v skladu s postopkom, navedenim v členu 7(2):

[...]

b) izvzeti materiale in komponente električne in elektronske opreme iz člena 4(1), če je tehnično ali znanstveno neizvedljivo, da se jih odstrani ali nadomesti s

spremembo konstrukcije ali z materiali in komponentami, ki ne zahtevajo katerega od materialov ali snovi iz tega člena, ali kadar bi negativni vplivi na okolje, zdravje in/ali varnost potrošnika, ki bi jih povzročila nadomestitev, utegnili prevladati nad prednostmi za okolje, zdravje in/ali varnostjo potrošnika;

[...]“

9 Člen 7 Direktive 2002/95 določa, da Komisiji pomaga odbor, ustanovljen s členom 18 Direktive Sveta 75/442/EGS z dne 15. julija 1975 o odpadkih (UL L 194, str. 39).

10 Priloga k Direktivi 2002/95 ima naslov „Uporabe svinca, živega srebra, kadmija in šestvalentnega kroma, ki so izvzete iz zahtev člena 4(1).“

11 Točka 10 te priloge določa:

„V postopku, navedenem v členu 7(2), Komisija oceni uporabo za:

– dekabrom difenileter,

- živo srebro v paličastih fluorescentnih svetilkah za posebne namene,
- svinec v spajkah za strežnike, pomnilniških sistemih in v sistemih pomnilniških matrik, opremo omrežne infrastrukture za vklapljanje, signaliziranje, prenos kot tudi za vodenje omrežja pri telekomunikacijah (z namenom, da se postavi posebna časovna omejitev za to izvzetje) in
- žarnice,

kot prednostno zadevo, da bi čimprej ugotovila, ali je te postavke treba ustrezno spremeniti.“

¹² Komisija je 13. oktobra 2005 sprejela izpodbijano odločbo. Ta temelji na Direktivi 2002/95 in predvsem na njenem členu 5(1)(b).

¹³ Druga, četrta in sedma uvodna izjava te odločbe določajo:

„(2) Nekateri materiali in komponente, ki vsebujejo svinec, živo srebro, kadmij, šestvalentni krom, polibromirane bifenile (PBB) ali polibromirane difenil etre (PBDE), so izvzeti iz prepovedi, ker je izločitev ali nadomestitev teh nevarnih snovi v navedenih posebnih materialih in komponentah še vedno neizvedljiva.

(3) Ker je v oceni tveganja za DecaBDE v skladu z Uredbo Sveta (EGS) št. 793/93 z dne 23. marca 1993 o oceni in nadzoru tveganja, ki ga predstavljajo obstoječe snovi [(UL L 84, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. septembra 2003, UL L 284, str. 1)], navedeno, da trenutno ni potrebe po širših ukrepih za znižanje tveganja za potrošnike, kot so trenutno že v uporabi, so pa glede ocene tveganja potrebne dodatne študije, se DecaBDE do nadaljnjega lahko izvzame iz zahtev člena 4(1) Direktive 2002/95/ES. Če bodo novi dokazi vodili k drugačnim sklepom o oceni tveganja, bo ta odločba ponovno preučena in, če je primerno, spremenjena. Vzporedno industrija izvaja prostovoljne programe zniževanja emisij.

(4) Izjeme od prepovedi za nekatere posebne materiale ali komponente morajo biti omejene po obsegu, da se doseže postopna opustitev nevarnih snovi v električni in elektronski opremi, s tem, da te snovi v navedenih uporabah ne bodo več nujne.

[...]

(7) Komisija je 19. aprila 2005 posredovala ukrepe iz te odločbe v glasovanje odboru, ustanovljenemu na podlagi člena 18 Direktive 75/442/EGS [...] Ti ukrepi niso dosegli podpore kvalificirane večine. Zato je bil predlog Sklepa Sveta v skladu s postopkom iz člena 18 Direktive 75/442/EGS predložen Svetu dne 6. junija 2005. Ker ob datumu izteka obdobja iz člena 7(2) Direktive 2002/95/ES Svet ni niti sprejel predlaganih ukrepov niti ni izrazil svojega nasprotovanja v skladu s členom 5(6) Sklepa Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil [(UL L 184, str. 23)] mora ukrepe sprejeti Komisija.“

14 Edini člen izpodbijane odločbe določa, da se Priloga k Direktivi 2002/95 spremeni, kakor je navedeno v Prilogi k tej odločbi.

15 Priloga k tej odločbi določa:

„Priloga k Direktivi 2002/95/ES se spremeni:

1. Naslov se nadomesti z naslednjim:

„Uporabe svinca, živega srebra, kadmija, šestvalentnega kroma, polibromiranih bifenilov (PBB) ali polibromiranih difenil etrov (PBDE), ki so izvzete iz zahtev člena 4(1)“;

2. Doda se naslednja točka 9a:

„9a. DecaBDE v polimernih uporabah“

3. Doda se naslednja točka 9b:

„9b. Svinec v svinčeno-bronastih ležajnih skodelah in pušah“.

Zadevni proizvod

- 16 DecaBDE je vrsta gasilnega sredstva na osnovi broma, ki je del PBDE. Uporablja se ga predvsem kot gasilno sredstvo v polimerih, zlasti v tistih, ki se uporabljajo za ohišje električne in elektronske opreme ter v oblogah iz tekstila.
- 17 Ta snov je bila ocenjena na podlagi Uredbe št. 793/93. Združeno kraljestvo je bilo odgovorno za oceno njenega vpliva na okolje, medtem ko je bila Francoska republika dolžna preveriti njen vpliv na zdravje ljudi.
- 18 Prvo poročilo z naslovom „European Union Risk Assessment Report“ (poročilo Evropske unije o oceni tveganja) iz leta 2002 (v nadaljevanju: poročilo iz leta 2002) je bilo predloženo Znanstvenemu odboru za toksičnost, ekotoksičnost in okolje (v nadaljevanju: ZOTEO), ki je izdal mnenje.
- 19 Maja 2004 je Združeno kraljestvo sprejelo posodobljeno poglavje o okolju iz prvega poročila o tveganjih DecaBDE z naslovom „Final environmental assessment report for DecaBDE“ (končno poročilo o oceni tveganja za okolje DecaBDE, v nadaljevanju: poročilo iz leta 2004). To poročilo je bilo naslovljeno na Znanstveni odbor za zdravstvena in okoljska tveganja (v nadaljevanju: ZOZOT). Ta odbor je v skladu s Sklepom Komisije z dne 3. marca 2004 o ustanovitvi znanstvenih odborov na področju varstva potrošnikov, javnega zdravja in okolja (UL L 66, str. 45) nadomestil ZOTEO. ZOZOT je izdal mnenje 18. marca 2005.

- 20 Avgusta 2005 je poročevalec Združenega kraljestva objavil dokument z naslovom „Addendum to the May 2004 Environmental Risk Assessment Report for DecaBDE“ (dodatek k poročilu o oceni tveganja DecaBDE za okolje iz maja 2004). V tem dokumentu je bilo ugotovljeno, da slednjega poročila zaradi razpolaganja z novimi dejavniki ni treba spremeniti.

Predmet tožbe

Trditve strank

- 21 Parlament predlaga razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe. Kraljevina Danska predlaga razglasitev ničnosti točke 2 njene Priloge in posledično točke 1.
- 22 Komisija meni, da Parlament ni obrazložil, zakaj bi bilo treba točki 1 in 3 Priloge k izpodbijani odločbi razglasiti za nični, in predlaga, naj se tožba omeji na točko 2 te priloge.
- 23 Parlament v repliki navaja, da je v naslovu iz točke 1 omenjen DecaBDE, in poudarja, da točka 3 te priloge o izvzetju „[svinca] v svinčeno-bronastih ležajnih skodelah in pušah“ ni obrazložena. Parlament podredno predlaga Sodišču, naj tožbo razglasi za dopustno v delu, v katerem se nanaša na točki 1 in 2 Priloge k izpodbijani odločbi.

- 24 Komisija v dupliki v zadevi C-14/06 opozarja, da bi sprejetje Odločbe Komisije 2005/618/ES z dne 18. avgusta 2005 o spremembi Direktive 2002/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta za namene določitve največjih vrednosti koncentracij za nekatere nevarne snovi v električni in elektronski opremi (UL L 214, str. 65) v delu, v katerem bi se ta uporabljala za nečistoče PBDE in bi otežila trgovanje z DecaBDE, lahko omejilo obseg spora.

Presoja Sodišča

- 25 Pri preizkusu tožbe Parlamenta je bilo ugotovljeno, da ne vsebuje nobenega tožbenega razloga, ki bi se nanašal posebej na točko 3 Priloge k izpodbijani odločbi. Nasprotno pa bi razglasitev ničnosti točke 2 te priloge lahko povzročila razglasitev ničnosti točke 1.
- 26 Zdi se, da je sprememba naslova Priloge k Direktivi 2002/95, ki jo določa točka 1, in sicer da se v naslovu med drugim omeni PBDE, posledica potrebe po uskladitvi omenjenega naslova z vsebino te priloge, kot je bila spremenjena z navedeno točko 2.
- 27 Slednja namreč v omenjeno Prilogo vnaša novo točko 9a o DecaBDE, o snovi, ki spada v skupino PBDE. Iz tega sledi, da točk 1 in 2 Priloge k izpodbijani odločbi ne bi bilo mogoče ločiti, če bi se omenjeno točko 2 razglasilo za nično. Zato je treba predmet tožbe Parlamenta omejiti na ti točki.

- 28 Kaže, da zaradi sprejetja Odločbe 2005/618, ki bi po mnenju Komisije lahko otežila trgovanje z DecaBDE, tožbi nista izgubili predmeta, ker otežitev trgovanja nima enakega učinka kot popolna prepoved uporabe, kar bi bila posledica razglasitve ničnosti odločbe o izvzetju tega proizvoda.

Tožbi

- 29 Parlament in Kraljevina Danska navajata tožbene razloge, ki se jih lahko preuredi in strne tako: prvič, trdita, da Komisija s sprejetjem izpodbijane odločbe ni ravnala v skladu s pogoji iz člena 5(1)(b) Direktive 2002/95 in da je s tem prekoračila pristojnosti, ki ji jih je nanjo prenesel zakonodajalec; drugič, trdita, da je izpodbijana odločba pomanjkljivo obrazložena, ker v njej nikjer ni navedeno, s čim naj bi bili izpolnjeni pogoji, določeni v tej določbi; tretjič, navajata, da Komisija s sprejetjem izpodbijane odločbe ni spoštovala previdnostnega načela. Parlament poleg tega navaja tožbeni razlog kršitve načela sorazmernosti v delu, v katerem so bile z izpodbijano odločbo izvzete vse polimerne uporabe DecaBDE.

Prvi tožbeni razlog: kršitev člena 5(1)(b) Direktive 2002/95 in prekoračitev in/ali zloraba pristojnosti

Trditve strank

- 30 Parlament in Kraljevina Danska navajata, da Komisija ni spoštovala pogojev iz člena 5(1)(b) Direktive 2002/95 in da je s tem prekoračila pristojnosti, ki jih je nanjo prenesel zakonodajalec Skupnosti.

- 31 Kraljevina Danska opozarja, da mora Komisija, kadar ji Parlament in Svet podelita izvedbene pristojnosti v skladu s členom 202 ES, na podlagi načela delitve pristojnosti spoštovati cilje in uporabiti merila, ki jih je določil zakonodajalec Skupnosti. V obravnavani zadevi naj Komisija ne bi kršila le pogojev iz Direktive 2002/95, temveč naj bi tudi uporabila pristojnosti, ki so bile nanjo prenesene, zato da bi uveljavila svojo oceno tveganj namesto ocene zakonodajalca, s čimer naj bi zlorabila pristojnosti.
- 32 Tožeči stranki menita, da je treba zato, ker Direktiva 2002/95 v členu 4(1) določa načelo prepovedi v tem členu naštetih snovi, izvzetje, ki je določeno v njenem členu 5(1)(b), razlagati ozko. Nanaša se lahko le na uporabe snovi, ne pa na snov samo, sicer bi bila podana kršitev člena 4 te direktive.
- 33 Tožeči stranki v podporo tem trditvam navajata druge odločbe, sprejete na podlagi člena 5(1)(b) Direktive 2002/95, ki se nanašajo le na posebne uporabe, ter četrto uvodno izjavo izpodbijane odločbe, v skladu s katero „[morajo biti izjeme] od prepovedi za nekatere posebne materiale ali komponente [...] omejene po obsegu“.
- 34 Tožeči stranki najprej poudarjata, da pogoj iz člena 5(1) Direktive 2002/95, ki se nanaša na spremembe, „potrebne za prilagoditev Priloge znanstvenemu in tehničnemu napredku“, ni izpolnjen. Nasprotno, znanstveni podatki, razpoložljivi po sprejetju te direktive, naj bi okrepili obstoječe dvome glede nevarnosti DecaBDE.

35 Po mnenju tožečih strank Komisija ni dokazala niti tega, da je bil izpolnjen eden izmed dveh pogojev iz člena 5(1)(b) Direktive 2002/95, temveč je uporabila merilo, ki ni bilo določeno z Direktivo in je bilo zato nezakonito, s tem da je v tretji uvodni izjavi izpodbijane odločbe ugotovila, da „je v oceni tveganja za DecaBDE v skladu z [Uredbo št. 793/93] navedeno, da trenutno ni potrebe po širših ukrepih za znižanje tveganja za potrošnike, kot so trenutno že v uporabi“.

36 S tem naj bi se Komisija oprla na študijo, sprejeto v okviru direktive z drugačno filozofijo, študijo, ki ne bi mogla biti izdelana ob spoštovanju previdnostnega načela in katere namen ne bi mogla biti ugotovitev, ali je izpolnjen eden izmed pogojev iz člena 5(1)(b) Direktive 2002/95. Komisija naj bi opravila novo splošno presojo tveganja in naj bi z izvzetjem zadevne snovi na tej podlagi obšla odločitev zakonodajalca Skupnosti in tej direktivi odvzela polni učinek.

37 Kraljevina Danska navaja, da Komisija sploh ni preučila možnosti nadomestitve DecaBDE, čeprav so ga številni proizvajalci prenehali uporabljati, in to uveljavljajo v okviru svoje okoljske politike. V tem pogledu naj bi bila zmotna druga uvodna izjava izpodbijane odločbe, v skladu s katero „je izločitev ali nadomestitev teh nevarnih snovi [...] še vedno neizvedljiva“. Prvi pogoj iz člena 5(1)(b) Direktive 2002/95 naj torej v vsakem primeru ne bi bil izpolnjen.

38 Kraljevina Norveška poudarja, da je Komisija uporabila ugotovitve iz različnih poročil, predloženih selektivno v okviru Uredbe št. 793/93, pri čemer je presodila obstoječo zaskrbljenost, ki je jasno izhajala iz teh poročil in nasvetov znanstvenih odborov, ter naraščajoče zavedanje o nevarnostih, povezanih z DecaBDE. Komisija

se je predvsem v tretji uvodni izjavi izpodbijane odločbe sklicevala le na tveganje za potrošnike, čeprav naj bi se navedena poročila nanašala na delavce, potrošnike oziroma človeka, posredno izpostavljenega v okolju.

39 Komisija opozarja na težave pri sprejetju izpodbijane odločbe in navaja, da se člena 5 Direktive 2002/95 ne sme razlagati ozko.

40 Prvič, poudarja, da člen 4(1) te direktive, ki prepoveduje uporabo določenih nevarnih snovi, neposredno sledi člen 4(2) iste direktive, ki določa izjeme od te prepovedi, in da je zato posledica teh določb določitev prepovedi, katere obseg je manjši, kot se zdi.

41 Drugič, navaja, da ji člen 5(1) Direktive 2002/95 ne daje natančno določene pristojnosti, temveč ji nalaga obveznost, da ukrepa, če je bil izpolnjen eden izmed pogojev, določenih v členu 5(1)(b) te direktive, kar ji ne daje nobene diskrecijske pravice.

42 Nazadnje Komisija navaja, da čeprav je člen 5(1)(b) Direktive 2002/95 pravna podlaga izpodbijane odločbe, je treba kljub temu upoštevati točko 10 Priloge k tej direktivi. Ta naj bi imela pravne posledice, ker naj bi se zaradi nje za vsako delovanje Komisije v zvezi z DecaBDE uporabljal člen 5(1) Direktive 2002/95. Zato naj ji ne bi bilo

treba dokazati, da katerokoli izmed njenih ravnanj, ki se nanaša na DecaBDE in za katero se uporablja člen 5(1) Direktive 2002/95, pomeni prilagoditev znanstvenemu in tehničnemu napredku.

43 Združeno kraljestvo v zvezi s tem dodaja, da ta točka 10 izraža pomisleke zakonodajalca Skupnosti, ki je priznal, da je potrebno dodatno ocenjevanje. Ta država članica med drugim meni, da ima Komisija za oceno takih tehničnih težav veliko diskrecijsko pravico in da bi bilo treba dokazati, da je storila očitno napako.

44 Komisija trdi, da je bil v obravnavani zadevi izpolnjen pogoj iz člena 5(1)(b) Direktive 2002/95. Iz poročila iz leta 2002 naj bi izhajalo, da trenutno niso potrebni preizkusi in/ali nadaljnje informacije ali ukrepi za zmanjšanje tveganja, ki presegajo tiste, ki se že uporabljajo.

45 To ugotovitev naj bi potrdila tudi ZOTEO in politično priporočilo, oblikovano v okviru poročila iz leta 2004, v katerem naj bi bila dogovorjena izvedba prostovoljnega programa zmanjšanja emisij skupaj z zbiranjem dodatnih podatkov. Osnutek dodatka iz leta 2005 naj bi vseboval oceno, da se ugotovitve iz poročila iz leta 2004 ne sme spremeniti glede na nove podatke, temveč da je priporočeno razširiti obstoječe programe za spremljanje.

46 Glede na to, da znanstvena mnenja niso nikoli predvidevala prepovedi DecaBDE, naj Komisiji ne bi bilo treba preveriti posledic nadomestnih proizvodov na okolje, zdravje in varnost. Pravzaprav bi bilo treba to preveriti le, če bi bila taka prepoved zahtevana. Prav tako naj ne bi bilo nobenega razloga za omejitev izjeme na posebne uporabe DecaBDE.

47 Komisija poleg tega poudarja, da se ji ni treba posvetovati z ZOZOT ali upoštevati njegovega mnenja, ker člen 7 Direktive 2002/95 določa, da ji pomaga odbor, ustanovljen na podlagi člena 18 Direktive 75/442, torej Odbor za prilagajanje tehničnemu napredku.

48 Parlament, Kraljevina Danska, Kraljevina Švedska in Kraljevina Norveška navajajo, da je bil učinek točke 10 iz Priloge k Direktivi 2002/95 le določitev časovne prioritete, ne pa podelitev pooblastila ali določitev posebnega postopka za oceno, ločenega od tistega, ki ga določa Direktiva 2002/95. Tej razlagi njene točke 10 naj bi nasprotoval kontekst, v katerem je bila ta direktiva sprejeta.

49 Parlament v odgovor na trditve Združenega kraljestva, v skladu s katerimi naj bi imela Komisija široko diskrecijsko pravico pri ocenjevanju takih tehničnih težav, poudarja, da so njegovi tožbeni razlogi kršitve previdnostnega načela, načela sorazmernosti in obveznosti obrazložitve samostojni in podredni glede na njegov prvi tožbeni razlog, ki se nanaša na obveznost Komisije, da spoštuje pogoje in omejitve svojih izvedbenih pristojnosti.

Presoja Sodišča

- 50 Najprej je treba opozoriti, da v skladu s členom 7(1), drugi pododstavek, ES institucije Skupnosti delujejo le v mejah pristojnosti po Pogodbi ES (sodba z dne 23. oktobra 2007 v zadevi Parlament proti Komisiji, C-403/05, ZOdl., str. I-9045 točka 49).
- 51 Svet v skladu s členom 202, tretja alineja, ES, da bi zagotovil doseganje ciljev te Pogodbe, in pod pogoji, določenimi v njem, v pravnih aktih, ki jih sprejema, prenese pristojnost za izvajanje svojih predpisov na Komisijo. Glede izvajanja te pristojnosti lahko Svet postavi nekatere zahteve, poleg tega pa si lahko v posebnih primerih pridrži pravico, da sam neposredno izvaja to pristojnost (zgoraj navedena sodba Parlament proti Komisiji, točka 50).
- 52 Komisija lahko v okviru svojih pristojnosti, katerih meje so določene zlasti glede na temeljne splošne cilje zadevne zakonodaje, sprejme vse potrebne oziroma primerne ukrepe za izvajanje temeljne ureditve, ki niso v nasprotju z njo (glej v tem smislu sodbe z dne 17. oktobra 1995 v zadevi Nizozemska proti Komisiji, C-478/93, Recueil, str. I-3081, točki 30 in 31; z dne 19. novembra 1998 v zadevi Portugalska proti Komisiji, C-159/96, Recueil, str. I-7379, točki 40 in 41, in zgoraj navedeno Parlament proti Komisiji, točka 51).
- 53 Ker izpodbijana odločba temelji na Direktivi 2002/95 in predvsem njenemu členu 5(1)(b), je treba preučiti to določbo.

54 Člen 5 Direktive 2002/95 se nanaša na spremembe Priloge k tej direktivi. V skladu s členom 4(2) te direktive vsebuje navedena Priloga seznam uporab, za katere ne velja prepoved dajanja v promet električne in elektronske opreme, ki vsebuje svinec, živo srebro, kadmij, šestvalentni krom, PBB ali PBDE, kot je določeno v členu 4(1) navedene direktive.

55 Naslov člena 5 je „Prilagoditev znanstvenemu in tehničnemu napredku“. Iz uvodnega dela njegovega odstavka 1 sledi, da je treba zaradi prilagoditve Priloge te direktive znanstvenemu in tehničnemu napredku in zato, da se jo posledično spremeni za namene, določene v točkah od (a) do (c) navedenega odstavka 1, spoštovati člen 7(2) iste direktive.

56 Člen 5(1)(b) Direktive 2002/95 velja posebej za izvzetje materialov in komponent električne in elektronske opreme iz člena 4(1), če je tehnično ali znanstveno neizvedljivo, da se jih odstrani ali nadomesti s spremembo konstrukcije ali z materiali in komponentami, ki ne zahtevajo katerega od materialov ali snovi iz tega člena, ali kadar bi negativni vplivi na okolje, zdravje in/ali varnost potrošnika, ki bi jih povzročila nadomestitev, utegnili prevladati nad prednostmi za okolje, zdravje in/ali varnostjo potrošnika.

57 Noben del besedila ne omogoča ugotovitve, da se ta alternativni pogoj izvzetja iz člena 5(1)(b) Direktive 2002/95 lahko razlaga neodvisno od naslova člena 5 in besedila uvodnega dela odstavka 1 tega člena. Nasprotno, ker Direktiva 2002/95 vsebuje le eno prilogo in ker so v njej naštet le izvzete surovine in sestavni deli, razširitev tega seznama nalaga obveznost, da je za prilagoditev te priloge znanstvenemu in

tehničnemu napredku, poleg enega izmed dveh pogojev, določenih v členu 5(1)(b) te direktive, izpolnjen tudi pogoj nujnosti spremembe.

58 Torej, če pogoj iz uvodnega dela člena 5(1) Direktive 2002/95 ali eden izmed pogojev iz člena 5(1)(b) ni izpolnjen, se dajanje zadevne električne in elektronske opreme v promet ne more izmakniti prepovedi iz člena 4(1) te direktive.

59 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da Komisija pri sprejetju izpodbijane odločbe razen pogoja o sodelovanju odbora iz člena 7 Direktive 2002/95 ni izpolnila drugih pogojev iz člena 5(1) te direktive.

60 Direktiva 2002/95 je bila namreč sprejeta ob upoštevanju ugotovitev iz poročila iz leta 2002, ki niso bile spremenjene s poročiloma iz leta 2004 in leta 2005. Iz tega sledi, da glede na datum sprejetja te direktive, 27. januar 2003, ni bil izpolnjen pogoj nujnosti prilagoditve njene Priloge znanstvenemu in tehničnemu napredku iz uvodnega dela člena 5(1) navedene direktive.

61 Komisija trdi, da omemba DecaBDE v točki 10 Priloge k Direktivi 2002/95 pomeni, da ji ni treba dokazati, da katero koli izmed njenih ravnanj, ki se nanaša na DecaBDE

in za katero se uporablja člen 5(1) Direktive 2002/95, pomeni prilagoditev znanstvenemu in tehničnemu napredku. Tudi če bi bilo tako, je treba ugotoviti, da je to ne reši obveznosti, da dokaže, da je bil izpolnjen eden izmed pogojev iz člena 5(1)(b) te direktive.

⁶² V zvezi s tem Komisija v pisnih stališčih navaja, da je v obravnavanem primeru izpolnjen drugi pogoj iz člena 5(1)(b) Direktive 2002/95, ker je bilo v različnih poročilih o oceni navedeno, da poleg obstoječih ni bilo treba uporabiti drugih ukrepov za zmanjšanje tveganj. Iz tretje uvodne izjave izpodbijane odločbe, ki naj bi jo po navedbah Komisije sestavil Svet, naj bi izhajalo, da je bil ta pogoj izpolnjen.

⁶³ Vendar je treba opozoriti, da tretja uvodna izjava izpodbijane odločbe in ugotovitev iz poročil, na katero se je sklicevala Komisija, ne dokazujeta, da je bil drugi pogoj iz člena 5(1)(b) Direktive 2002/95 izpolnjen.

⁶⁴ Ta poročila namreč nikakor ne preučujejo možnosti nadomestitve DecaBDE in posledično negativnih posledic, ki bi jih lahko imele te možnosti nadomestitve. Glede na stališča Parlamenta, ki so bila podana na obravnavi in ki jih Komisija ni izpodbijala, naj bi Komisija šele junija 2006 zahtevala študijo o možnostih nadomestitve DecaBDE.

⁶⁵ Vendar pa Komisija in Združeno kraljestvo menita, da je treba člen 5 Direktive 2002/95 postaviti v kontekst, v katerem je bila ta direktiva sprejeta, da ga je treba uporabiti ob upoštevanju člena 4(2) te direktive, pri čemer pa se slednje določbe ne bi smelo razlagati ozko, da je točka 10 Priloge k navedeni direktivi nalagala Komisiji, da ravna, tako kot je ravnala, in da je imela Komisija široko diskrecijsko pravico.

⁶⁶ Kot poudarjata Komisija in Združeno kraljestvo, točka 10 Priloge k Direktivi 2002/95 res določa, da Komisija prednostno oceni uporabe predvsem v zvezi z DecaBDE, „da bi čimprej ugotovila, ali je te postavke treba ustrezno spremeniti“. Vendar nič v Direktivi 2002/95 ne podpira stališča, v skladu s katerim bi ta določba omogočila Komisiji, da ne izpolni pogojev iz člena 5(1) te direktive, kar je med drugim potrdila Komisija na obravnavi.

⁶⁷ V skladu z ustaljeno sodno prakso je namreč treba pri razlagi določbe prava Skupnosti upoštevati ne le njene pojme, ampak tudi njeno sobesedilo in cilje, ki jih zasleduje ureditev, katere del je (glej zlasti sodbi z dne 19. septembra 2000 v zadevi Nemčija proti Komisiji, C-156/98, Recueil, str. I-6857, točka 50, in z dne 7. decembra 2006 v zadevi SGAE, C-306/05, ZOdl., str. I-11519, točka 34).

⁶⁸ Najprej je treba poudariti, da iz besedila člena 4(1) Direktive 2002/95 izhaja, da je uporaba PBDE, ki je ena izmed snovi, med katere spada DecaBDE, v električni in elektronski opremi prepovedana od 1. julija 2006.

69 V skladu z odstavkom 2 tega člena ta prepoved res ne velja za uporabe, naštetе v Prilogi k navedeni direktivi. Vendar, kot izhaja iz besedila točke 10 te priloge, DecaBDE v njej ni omenjen kot izvzeta snov, temveč kot snov, ki jo mora Komisija oceniti v postopku iz člena 7(2) navedene direktive. Sprememba Priloge k Direktivi 2002/95 v skladu s tem postopkom zaradi izvzetja materialov in komponent električne in elektronske opreme v skladu z jasnim in natančnim besedilom člena 5(1) navedene direktive zahteva, da so izpolnjeni pogoji iz te določbe, ki se v ničemer ne nanašajo na točko 10 priloge k tej direktivi.

70 Kot pravilno trdijo Parlament, Kraljevina Danska, Kraljevina Švedska in Kraljevina Norveška, je torej posledica točke 10 Priloge k Direktivi 2002/95 le določitev časovne prioritete, ne pa podelitev pooblastila ali določitev posebnega postopka za oceno, ločenega od tistega, ki ga določa ta direktiva.

71 Dalje, ob preučitvi člena 5 navedene direktive v njegovem kontekstu je treba spomniti na to, da ta člen določa pogoje za izvzetje od načela prepovedi iz člena 4(1) te direktive in se ga mora zato razlagati ozko.

72 Kot poudarjata tožeči stranki člen 4(2) Direktive 2002/95 določa možnost izvzetja le za uporabe snovi in ne za snov samo.

73 Komisija v zvezi s tem ni izpodbijala trditve tožečih strank, v skladu s katero je glede na to, da se DecaBDE uporablja predvsem v polimerih, njegovo izvzetje „v polimernih uporabah“, kot je določeno v izpodbijani odločbi, izenačeno s popolnim izvzetjem uporabe DecaBDE v električni in elektronski opremi. Na obravnavi je navedla, da se je DecaBDE lahko uporabljal v tekstilu, vendar je treba ugotoviti, da zanj ne velja Direktiva 2002/95, ki se nanaša le na električno in elektronsko opremo, kot to določa njen naslov.

74 Nazadnje, glede ciljev Direktive 2002/95 izhaja iz pete, šeste in enajste uvodne izjave, da je volja zakonodajalca Skupnosti prepovedati proizvode iz navedene direktive in dovoliti izjeme le pod natančno določenimi pogoji.

75 Tak cilj v skladu s členom 152 ES, ki določa, da se pri opredeljevanju in izvajanju vseh politik in dejavnosti Skupnosti zagotavlja visoka raven varovanja zdravja ljudi (v zvezi s tem glej sodbo z dne 12. januarja 2006 v zadevi Agrarproduktion Staebelow, C-504/04, ZOdl., str. I-679, točka 39), in v skladu s členom 174(2) ES, ki določa, da je cilj okoljske politike Skupnosti doseči visoko raven varstva in da temelji na previdnostnem načelu in na načelu, da je treba delovati preventivno (glej sodbo z dne 7. septembra 2004 v zadevi Waddenvereniging in Vogelbeschermingsvereniging, C-127/02, ZOdl., str. I-7405, točka 44), upravičuje to ozko razlago pogojev za izjeme.

76 Ne da bi bilo treba odločiti o obsegu diskrecijske pravice Komisije, zadostuje, da se v obravnavani zadevi ugotovi, da je bila izpodbijana odločba, katere pomen je izenačen s popolnim izvzetjem uporabe DecaBDE v električni in elektronski opremi, sprejeta, ne da bi bili izpolnjeni pogoji, ki jih je zakonodajalec Skupnosti določil v členu 5(1)

Direktive 2002/95, in da nasprotuje zakonodajalčevemu cilju vzpostavitve načela prepovedi komponent, določenih v tej direktivi.

77 Komisija in Združeno kraljestvo se sklicujeta še na obstoj programa prostovoljnega zmanjšanja emisij, ki je omenjen v tretji uvodni izjavi izpodbijane odločbe. Vendar glede na pogoje prenosa pristojnosti, določene v Direktivi 2002/95, tak program ni upošteven.

78 Iz vsega navedenega, sledi, da je Komisija s sprejetjem izpodbijane odločbe o izvzetju DecaBDE kršila člen 5(1) Direktive 2002/95.

79 Glede na to ugotovitev ni treba odločiti o prekoračitvi in/ali zlorabi pristojnosti, navedenih v okviru prvega tožbenega razloga.

Drugi, tretji in četrti tožbeni razlog

80 Ker je prvi tožbeni razlog utemeljen, ni treba preučiti drugega, tretjega in četrtega tožbenega razloga.

- 81 Iz navedenega sledi, da je treba točko 2 iz Priloge k izpodbijani odločbi razglasiti za nično. Komisija mora ugotoviti, ali je zato treba prilagoditi naslov Priloge k Direktivi 2002/95, na katerega se nanaša točka 1 Priloge k izpodbijani odločbi.

Ohranitev učinkov odločbe, razglašene za nično

- 82 Komisija in Združeno kraljestvo sta na obravnavi predlagala Sodišču, naj, če bo razglasilo določbe izpodbijane odločbe za nične, ohrani njihove učinke vsaj devet mesecev, kar je bil rok za prilagoditev, do katerega naj bi bila upravičena podjetja, ki proizvajajo ali uporabljajo DecaBDE, če bi oktobra 2005 Komisija odločila, da ne izvzame DecaBDE in bi za ta proizvod veljala prepoved iz člena 4(1) Direktive 2002/95.
- 83 Tožeči stranki in druge intervenientke so nasprotovale temu predlogu, ker bi moral biti podan v pisnih stališčih in ker bi v vsakem primeru zadevna podjetja po sprejetju Direktive 2002/95 morala vedeti, da je zakonodajalec Skupnosti prepovedal DecaBDE.
- 84 Če Sodišče razglasi uredbo za nično, lahko na podlagi člena 231, drugi odstavek, ES, določi – kadar meni, da je to potrebno – tiste njene učinke, ki jih je treba šteti za dokončne. Taka določba lahko velja tudi za odločbo, ki je bila sprejeta zaradi spremembe Priloge, vsebovane v direktivi (glede same direktive glej v tem smislu predvsem sodbo z dne 5. julija 1995 v zadevi Parlament proti Svetu, C-21/94, Recueil, str. I-1827, točka 31).

85 Ob upoštevanju besedila te določbe, iz katerega izhaja, da lahko Sodišče, če meni, da je to potrebno, učinek ničnosti, ki izhaja iz njegove izsodbe, omeji tudi po uradni dolžnosti, ni treba odločiti o domnevno prepoznam predlogu Komisije in Združenega kraljestva.

86 Ob upoštevanju dejstva, da gre v bistvu za spor o tem, kako je Direktiva 2002/95 napisana, predvsem glede posebej zapletenega razmerja med njenima členoma 4 in 5 in točko 10 njene Priloge, ter dejstva, da je Komisija sprejela izpodbijano odločbo 13. oktobra 2005, kar je devet mesecev pred 1. julijem 2006, ko je prepoved DecaBDE začela učinkovati, je treba zaradi upoštevanja interesov zadevnih podjetji v obravnavanem primeru iz razlogov pravne varnosti ohraniti v veljavi učinke določbe, razglašene za nično, za obdobje, nujno potrebno za prilagoditev, namreč do 30. junija 2008.

Stroški

87 V skladu s členom 69(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Parlament in Kraljevina Danska sta v zadevi C-295/06 predlagala, naj se Komisiji naloži plačilo stroškov, in ker ta s svojimi predlogi ni uspela, ji je treba naložiti plačilo stroškov Parlamenta in Kraljevine Danske v zadevi C-295/06.

88 V skladu s členom 69(4), prvi pododstavek, Poslovnika Kraljevina Danska v zadevi C-14/06, Portugalska republika, Republika Finska, Kraljevina Švedska in Kraljevina Norveška, ki so bile intervenientke v podporo predlogom tožečih strank, in Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska, ki je interveniralo v podporo predlogom tožene stranke, nosijo svoje stroške.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

- 1. Točka 2 Priloge k Odločbi Komisije 2005/717/ES z dne 13. oktobra 2005 o spremembi Priloge k Direktivi 2002/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta o omejevanju uporabe nekaterih nevarnih snovi v električni in elektronski opremi zaradi prilagoditve tehničnemu napredku se razglasi za nično.**
- 2. Učinki točke 2 Priloge k Odločbi 2005/717 ostanejo v veljavi do vključno 30. junija 2008.**
- 3. Komisiji Evropskih skupnosti se naloži plačilo stroškov Evropskega parlamenta in Kraljevine Danske v zadevi C-295/06.**
- 4. Kraljevina Danska v zadevi C-14/06, Portugalska republika, Republika Finska, Kraljevina Švedska, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske ter Kraljevina Norveška nosijo svoje stroške.**

Podpisi